

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Rudolphi Goclenii Exercitationes et disputationes ethicae & politicae

Goclenius, Rudolph

Marpurgi Cattorum, 1601

Disputatio XV.

[urn:nbn:de:bsz:31-109121](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-109121)

2. Pudor ad tertiam speciem qualitatis in doctrina Categoriarum refertur: quia est perturbatio animi.
3. Impudētes viri ab Homero *κυνώπιδες*, mulieres verò *κυνώπιδες* appellantur, à canino aspectu.
4. Impudentiæ adjuncta importunitas, *κυνομήδ* est à canis & muscæ ingenio.
5. Musca enim nihil importunius: cane nihil impudentius.
6. Cum primi nostri parentes nudi essent, cur tamen non puduerit ipsos, quæstio est.
7. Respondetur id ex eo factum esse, quod rerum bonarum & honestarum non debet pudere quenquam. Nam pudoris causa est res pudenda, id est, malum seu vitium & labes; At illo tempore nulla labes, nullum malum, nullius mali conscientia, aut species in primis nostris parentibus erat. Ergò non puduit eos naturalis constitutionis istius.

DISPUTATIO XV.
DE VOLUPTATE.

FORMA seu natura, per quam sunt & dicuntur *ἀγαθὰ* laudabiles & vituperabiles, explicata: sequitur subjecta materies earum ut & habituum, voluptas & dolor.

1. *ἡδοναὶ* & *λύπαι* sunt *ψυχικαὶ*, id est, animi, vel *σωματικαὶ*, id est, corporæ, quibus homi-

nes maximè dediti sunt. Illæ internæ: hæ externæ dicuntur.

2. Voluptates sunt necessariæ, ut quæ pertinent ad conservationem individui vel speciei; vel non necessariæ.

3. Voluptates sunt cum, vel absque dolore antecedente,

4. Neque omnes voluptates bonæ sunt, neque omnes malæ, sed quædam bonæ, quædam malæ. Ideoque illæ expetuntur: hæ fugiuntur,

5. Quædam sunt *δύσως*, id est, verè & simpliciter bonæ, ut si voluptate perfunditur alicujus animus ex usu virtutis. Quædam tantum *φαρμακίως* (apparenter) ut cum intemperans percipit voluptatem ex potatione. Quædam sunt simpliciter & verè malæ, etsi vitiosæ tales non videntur.

6. Voluptates sunt propriæ, vel peregrinæ; Sic & dolores dividuntur. Propriæ voluptates sunt, quæ functiones, quas comitantur, diuturniores & meliores reddunt seu perficiunt. Peregrinæ, quæ corrumpunt.

7. Voluptates, quæ sunt cum dolore antecedente corporeæ, possunt esse bonæ & malæ.

8. Bonæ quidem partim simpliciter, partim per accidens.

9. Simpliciter: quia dolorem (qui simpliciter

G 3 citer

eter & per se malus est, non ratione nimis tantum) discutunt & abigunt.

10. Per accidens dupliciter. I. Quia nimia voluptas tollit nimium dolorem, qui naturæ vim infert. Nam contraria curantur contrariis, ut docent Medici. Vehementi dolori vehemens voluptas est contraria. Ergo vehemens seu intensius dolor vehemente voluptate curatur.

11. II. Quia voluptates sunt & expetuntur ut *ιατρειαι* seu medelæ quædam naturæ deficientis propter præsentiam *λύπης* seu doloris.

12. I. Malæ sunt, Primò, per se, cum sunt corruptæ & prævæ naturæ titillationes, ut cum aliquis famem & sitim de industria accersit tantum ut potus & cibus eum jucundè afficiat.

13. Nam quicquid à malo provenit, ipsum quoque eatenus malum esse oportet.

14. Reprehendendæ igitur.

15. Secundò: Per accidens, nempe propter nimium: quia homines in iis persequendis adhibere moderationem nesciunt.

16. Voluptates quæ sunt *ἀλυποι*, id est, absque dolore, percipiuntur ex rebus per se & sua natura jucundis, ut quæ ex natura non prava procedunt. Hæ sunt veræ & sinceræ voluptates.

17. Talis est voluptas hominis, fruentis summo bono, in primisque Dei.

18. Deus

18. Deus enim (immobile & simplicissimū
*) voluptate fruitur purissima, cum maxima
voluptas sit quietis in natura perfectissima &
immutabili.

19. Nostra natura quia est composita, variā
voluptates ab omnibus expetuntur, quā mi-
nūs perfectā sunt.

20. Voluptates cujusque habitus propriā,
habitum promovent, peregrinā verò impe-
diunt.

21. Ad extremum, etsi vera voluptas pro-
priē summum bonum non est, tamen sum-
mo bono semper seu individuo nexu est con-
juncta, & hoc sensu summū bonum (sed im-
propriē) dici potest, quod accidens sit insepa-
rabile & proprium summi boni, & quod pro-
pter eam omnes ferē omnia conentur facere.

DISPUTATIO XVI.

I. DE AMICITIA, EX OCTAVO

Ethicorum Aristot. potissimū.

PROPOSITA haecenus ad disputandum
naturā virtutis, quam Aristoteles à libro
secundo ad octavum usque, in causis, sub-
jectis, definitione & speciebus suis est perfe-
ctus: Sequuntur nunc adjuncta virtutis & vi-
tā Ethicā duo: Amicitia & voluptas.

2. Quā cum ex quatuor summis capiti-
bus, in quā Aristoteles ipse libr. 10. Ethic.

G 4 cap. 6.